

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Зінсу О.І.

аспірантка відділу докторантури та ад'юнктури,

Національна академія внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3801-6203>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: ДОСВІД ФРАНЦІЇ

Однією з актуальних проблем сучасного суспільства є домашнє насильство. Спільне проживання подружжя, яке передбачало сімейний добробут, безмежну радість, натхнення, родинні симпатії, під впливом тих чи інших чинників та в окремих випадках починає змінюватися і набувати різних форм агресивної поведінки, невірноваженості. Поступово спільне проживання стає тягарем для подружжя. Наступає сімейна криза, яка характеризується спалахами гніву, відчаю, погрозами, сварками, бійками, що з плином часу набуває різних форм домашнього насильства. При цьому, насильство в сім'ї, що відбувається на очах у дітей, також завдає моральну психологічну, інколи й фізичну шкоду дітям, сприяє набуття ними негативного досвіду та виступає об'єктивною перепорою гармонійного розвитку особистості.

У зв'язку з чим, у сучасному науково-практичному дискурсі здійснено чимало науково-прикладних досліджень з метою виявлення найбільш ефективних механізмів зниження відкритих та латентних форм домашнього насильства. Отримані результати досліджень знайшли свої прикладне застосування в законодавстві країн світу. Наприклад, законодавство Франції виокремлює форми домашнього насильства психологічне, фізичне, економічне, сексуальне. Варто звернути увагу, що «у Франції вчинення психологічного насильства було внесене до Кримінального кодексу у

2010 році. Цей злочин карається жорсткими санкціями, що варіюють від трьох років позбавлення волі до 75 000 євро» [4, с. 29–30].

Характерно, що відповідно до ст. 215 Цивільного кодексу Франції офіційно укладений шлюб спонукає до спільного проживання [1, ст. 215]. При цьому, неправомірне залишення місця спільного проживання подружжя може бути згодом використано одним із подружжя як доказ виключної провини другого у розпаді їхнього шлюбу. Відтак при наявності наміру залишити місце спільного проживання з мотиву домашнього насильства доречним є насамперед, звернення до правоохоронних органів із заявою про залишення місця сімейного спільного проживання (“main au coïquant”), або отримання у судовому порядку захисного наказу//охоронного припису. До речі, спеціальні заходи, спрямовані на захист жертв домашнього насильства окреслені законом Франції від 30 липня 2020 року № 2020-936 та розділом XIV Цивільного кодексу Франції [1; 5].

Звернутися із заявою про отримання захисного наказу (охоронного припису) має право особа стосовно якої конкубінатом, партнером, з яким укладено угоду громадянської солідарності, чи її колишнім співмешканцем вчинено домашнє насильство у будь-якій формі. Перелік осіб, які можуть звернутися з заявою про надання захисного припису(охоронного припису)детально зазначено в ст. 515-9 Цивільного кодексу Франції [1]. До заяви (клопотання) мають бути додані документи, що підтверджують шлюбні зв'язки (свідцтва про шлюб, заяви свідків про спільне проживання, ведення спільного господарства тощо) та факти насильства (кримінальна скарга, медичні довідки, заяви свідків тощо). Своєю чергою, до заходів, які можуть бути призначені судом належать такі як: заборона зустрічатися з певними особами, заборона на контакти будь-яким способом; заборона відповідачу їхати в певні місця, де зазвичай знаходиться позивач, заборона володіти зброєю та інші заходи зазначені в ст. 515-11 Цивільного кодексу Франції [1, ст. 515–11].

Тривалість визначених спеціальних заходів складає шість місяців. Однак у випадках, передбачених законом вони можуть бути змінені, припинені, продовжені. Загалом, апеляційне оскарження не зупиняє дії виконання захисного наказу (охоронного припису). При цьому

слід наголосити, що у разі невиконання приписів захисного наказу передбачається покарання у вигляді тюремного ув'язнення строком до 2 років та штраф у розмірі 15 000 євро (стаття 227-4-2 Кримінального кодексу) [2; 3, с. 19].

Варто також звернути увагу на запровадження у Франції мобільної електронної системи дистанційного керування, а саме: електронного браслета, застосування якого з поміж іншого спрямовано на контроль, визначеної судом, відстані знаходження учасників домашнього насильства.

Таким чином, аналіз сутності застосування окремих спеціальних заходів протидії, запобігання домашнього насильства на прикладі Республіки Франції засвідчує активне впровадження міжнародних правових актів, зокрема, Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (*Стамбульська конвенція, 2011*) в національне законодавство закордонних держав та підтверджує наміри світової спільноти щодо пошуку та застосування інноваційних заходів соціально-правового впливу на прояви, запобігання домашньому насиллю.

Список використаних джерел:

1. Code civil (France). Le site officiel: République Française. Accueil Légifrance.fr – le service public de la diffusion du droit. Droit national en vigueur. Codes-Code civil. Dernière mise à jour des données de ce code 16 décembre 2020. Version à la date du 19/01/2021. URL: <https://legifrance.gouv.fr/LE> (дата звернення: 07.03.2021).
2. Code pénal (France). Le site officiel: République française. Accueil Légifrance.fr – le service public de la diffusion du droit. Droit national en vigueur. Codes. Code pénal. Version en vigueur au 03 mars 2021. URL: <https://www.justice.gouv.fr/guide> (дата звернення: 07.03.2021).
3. Guide pratique de l'ordonnance de protection-nouvelle édition. Août, 2020.Ministère de la justice (France). URL: <https://www.justice.gouv.fr/guide-p> (дата звернення: 07.03.2021).
4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) Довідник для членів парламенту Парламентська мережа «Жінки вільні від насильства». Гіларі Фішер. Рада Європи, оновлена редакція, жовтень 2013 р. URL: <https://rm.coe.int> (дата звернення: 07.03.2021).

5. Loi n 2020-936 du 30 juillet 2020 visant à protéger les victimes de violences conjugales. République française. Service public..fr. Vie publique. Accueil. Actualités. Loi-Loi du 30 juillet 2020 visant à protéger les victimes de violences conjugales. URL: <https://www.service-public.fr/actuel> (дата звернення: 07.03.2021).